

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

Шляхи та напрями покращення фінансового стану підприємства

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 471 групи
Спеціальності 051 Економіка
Освітньо-професійної програми Економіка
Стасюк Тетяна Миколаївна

Керівник доцентка, кандидатка економічних наук Мельникова Катерина Вікторівна

(наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)

Рецензент професорка, докторка економічних наук Ушкаренко Юлія Вікторівна

(наук. ступінь, вчене звання, П.І.Б.)

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА	4
1.1 Сутність аналізу фінансового стану в діяльності підприємства.....	4
1.2. Методика фінансового аналізу підприємства.....	10
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	16
2.1 Техніко-економічний аналіз підприємства.....	16
2.2 Аналіз фінансового стану.....	31
2.3. Аналіз ймовірності банкрутства.....	37
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ПОЛІПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «ІМЕНІ ПОКРИШЕВА»	40
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49

ВСТУП

Фінансовий стан фірми є найважливішою характеристикою його ділової активності і стабільності, воно визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал в діловому співробітництві і є гарантом ефективної діяльності як фірми, так і його компаньйонів.

Аналіз фінансового стану підприємства є основним знаряддям для оцінки фінансового становища і дозволяє дати об'єктивну оцінку зовнішнім і внутрішнім взаємовідносинам об'єкта дослідження: охарактеризувати ліквідність коштів і загальну платоспроможність, визначити прибутковість діяльності, ефективність використання коштів, виявити перспективні напрямки розвитку.

Зрештою, завдяки наявній інформації прийняти обґрунтовані управлінські рішення. Від якості прийнятого управлінського рішення залежить наступна діяльність підприємства.

Правильне визначення фінансового стану підприємства в сучасних умовах являє неабияке значення не тільки для самих господарюючих суб'єктів, але і для акціонерів (вкладників), особливо потенційних інвесторів. Саме тому серйозного значення набирає аналітична робота на підприємстві, пов'язана з дослідженням поточного фінансового стану підприємства. Своєчасне і повноцінне виявлення «больових точок» фінансів підприємства дозволить здійснювати комплекс заходів, спрямованих на розвиток його діяльності, запобігання можливості банкрутства. Саме тому для більшості керівників підприємств різного роду діяльності все більшого значення приймає аналіз і управління фінансовим станом.

Метою даної кваліфікаційної роботи є вивчення фінансового стану комерційної організації (на матеріалах ПАТ «імені Покришева») і розробка напрямків його вправного застосування.

Для досягнення поставленої мети в роботі були вирішені наступні завдання:

- розглянути теоретико методологічне основи управління фінансовим станом комерційної організації;
- провести аналіз фінансового стану ПАТ «імені Покришева»;
- розробити рекомендації з управління фінансовим станом підприємства.

В основу теоретичного матеріалу дипломної роботи покладені праці вітчизняних вчених-економістів Савицької Г.В., Ковальова В.В., Шеремет А.Д., нормативно-правові акти, підручники та навчальні посібники з фінансового аналізу, антикризового управління, економічного аналізу і наукові статті.

Методичною основою є використання методів наукового пізнання: теоретичних (формалізації, логічного, діалектичного принципу вивчення процесів і явищ), загальнологічних (аналізу і синтезу; узагальнення; структурного, коефіцієнтного, просторового економічного аналізу), емпіричних (порівняння, опису, системного факторного аналізу), статистичних (угруповання і зіставлення, розрахунок відносних і середніх величин, індексного і графічного зображення даних).

Об'єктом дослідження є ПАТ «імені Покришева».

Предмет дослідження - управління фінансовим станом підприємства ПАТ «імені Покришева»).

РОЗДІЛ І

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність аналізу фінансового стану в діяльності підприємства

Сформовані економічні чинники ринкового розвитку є запорукою підвищення конкуренції у всіх сферах діяльності.

Забезпеченням стабільності і виживання господарюючих суб'єктів є управління фінансовою складовою діяльності, основою якої є фінансовий стан.

Саме поняття фінансовий стан розглядається різними авторами.

Таблиця 1

Поняття фінансового стану з точки зору різних авторів

Автор	Визначення
Савицька Г.В.	«Фінансовий стан організації - категорія, яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу в фіксований момент часу. Характеризує здатність підприємства до саморозвитку і самофінансування» [10].
Шеремет А.Д.	«Фінансовий стан підприємства - це економічна категорія, обумовлена складом і розміщенням коштів, структурою їх джерел, швидкістю обороту капіталу, здатністю підприємства погашати свої зобов'язання в строк і в повному обсязі, а також іншими факторами» [12].
Ендовицький Д.А., Любушин Н.П.	Під фінансовим станом розуміється здатність організації фінансувати свою діяльність [16].
Павлова Л. М.	«Фінансовий стан підприємства - це сукупність факторів, які дозволяють оцінити фінансові можливості підприємства по залученню ресурсів, фінансування поточних і довгострокових витрат з урахуванням їх ефективності» [10].
Егорова О.І.	«Під фінансовим станом розуміється здатність підприємства фінансувати свою діяльність. Воно характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними і фізичними особами, платоспроможністю і фінансовою стійкістю» [23].
Бикова Н. М.	«Під фінансовим станом підприємства слід розуміти реальну і потенційну фінансову спроможність підприємства, а також можливість забезпечення певного рівня фінансування поточної діяльності» [15].
Дороніна Ф.Х.	«Фінансовий стан - це комплексне поняття, яке відображає стан капіталу в процесі його кругообігу, що характеризується наявністю і співвідношенням активів і джерел їх утворення, основною метою якого є отримання об'єктивної оцінки платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та ефективності діяльності» [48].

Аналіз представлених понять показує, що найбільш часто під фінансовим станом розуміють здатність підприємства здійснювати фінансову активність, виражену у використанні і розміщенні фінансових ресурсів з урахуванням факторів, що дозволяють оцінити такі можливості. Іншими словами це комплексне поняття, що характеризує реальну і потенційну фінансову конкурентоспроможність підприємства і відображає наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Отже, фінансовий стан являє ефективність способів і методів управління фінансовими ресурсами підприємства, які є головним об'єктом аналізу.

Таким чином, «фінансовий стан відноситься до економічної категорії і є характеристикою фінансово-господарської діяльності підприємства. З цієї позиції воно є найважливішим показником, відображає найбільш важливі результати фінансових процесів і явищ суб'єктів господарювання» [23, с.371].

Діяльність підприємства з фінансових, комерційних і виробничим напрямками відбивається безпосередньо на фінансовому стані. Здійснення процесів виробничо-комерційної діяльності дозволяє забезпечувати необхідний випуск продукції і її реалізацію, формувати потоки грошових коштів. Виконання виробничого та фінансового планів робить позитивний вплив на фінансовий стан підприємства. І, навпаки, як наслідок, у результаті недовиконання плану по виробництву і реалізації продукції або послуг відбувається зростання собівартості, зниження виручки і суми прибутку, внаслідок чого відбувається погіршення фінансового стану і платоспроможності підприємства.

Типова класифікація фінансового стану дозволяє виділити два виду - стійкий і нестійкий [24, с.47].

Характеристикою стійкого стану є здатність підприємства своєчасно оплачувати свої зобов'язання і в разі необхідності наступ непередбачених обставин переносити. При це підприємства такого типу не вступають в

конфліктні відносини з суспільством і виробляють сплату різного роду відрахувань (податки, мита, внески до фондів, збори, заробітна плата, дивіденди і так далі) вчасно.

До ознак стійкості фінансового стану відносяться [16, с. 2]:

- «відсутність простроченої заборгованості перед постачальниками і іншими кредиторами, банком, бюджетом, своєчасність розрахунків по зобов'язаннями» [16];
- «достатню участь власних коштів у фінансуванні ресурсів, вимірюється в пайовому еквіваленті, загалом формуванні майна підприємства (не менше 50%) і оборотних активів як найбільш мобільної частини майна (не менше 30%)» [16, с. 2].

Нестійкий фінансовий стан може бути в зв'язку з такими причинами як [16, с.2]:

- «недостатня забезпеченість підприємства власними коштами, викликана здійсненням збиткової діяльності, яка призводить до іммобілізації коштів (використання не за призначенням) і фінансових ресурсів, замість вкладень в активи, здатні приносити дохід» [16, с. 2]. При цьому виникнення збитку може бути викликано відносною перевитратою грошових коштів на виробництво і здійснення збутової діяльності, неефективністю використовуваної політики ціноутворення, наявністю значних і не є раціональними інших витрат і ряд інших;
- «нераціональність розміщення коштів в активах, які призводять до «заморожування» фінансових ресурсів внаслідок неефективності використання основних фондів, консервації об'єктів будівництва, наднормативного вкладення коштів в матеріально-виробничу частину, ослаблення комерційної політики кредитування покупців» [16, с. 2];
- «зайве інвестування коштів у необоротні активи, які не забезпечені власними фінансовими джерелами, довгостроковими кредитами або

тривалістю розстрочки платежу, що в подальшому є передумовою зниження власних оборотних ресурсів і можливо призведе до формування довгострокових активів за рахунок зобов'язань короткострокового характеру» [16, с. 2].

За допомогою аналізу фінансового стану господарюючих суб'єктів досягаються об'єктивна оцінка фінансової стійкості, на основі якої можливо своєчасно визначити ймовірність банкрутства і розрахувати ефективність використання фінансових ресурсів.

Основна мета проведення «аналізу фінансового стану полягає в підвищенні ефективності діяльності суб'єктів господарювання за рахунок активації виявлених (прихованих) резервів підвищення обсягів фінансових ресурсів» [12, с.373].

Проводячи фінансовий аналіз, необхідно вирішувати наступні завдання [20,с.9]:

- «оцінка виконання плану надходження і витрачання фінансових ресурсів на базі вивчення показників виробничої, комерційної та фінансової діяльності та виявлення взаємозв'язку з метою подальшого поліпшення;
- проведення моделювання та факторної діагностики фінансового стану з метою визначення ключових аспектів, що впливають на його зміна;
- складання прогнозів результатів фінансової діяльності виходячи з існуючої ситуації, наявності ресурсів власного і позикового характеру з використанням методів моделювання та оцінки фінансового стану при різних варіантах (їх комбінації) використання наявних ресурсів;
- розробка конкретних заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів і зміцнення фінансового стану в цілому» [20,с.9].

Аналіз фінансового стану включає в себе наступні блоки [35, с. 5]:

- «якісна оцінка базової інформації для проведення аналізу і достовірності бухгалтерської (фінансової) звітності підприємства;
- оцінка динаміки зміни фінансових ресурсів, їх складу і структури;
- оцінка динаміки зміни майна підприємства, його складу і наявної структури;
- оцінка коефіцієнтним способом ділової активності суб'єкта аналізу;
- визначення типу фінансової стійкості, її загального рівня, оцінка отриманих даних;
- оцінка ліквідності коштів підприємства, визначення платоспроможності;
- загальна оцінка ступеня збитковості діяльності, ймовірності настання банкрутства;
- визначення основних моментів реабілітації, комплексних стратегій поліпшення діяльності та підвищення рівня фінансової стійкості і фінансового стану в цілому» [35, с. 5] .

1.2. Методика фінансового аналізу підприємства

На даний момент «не вироблено єдиних класифікаційних способів, методів і прийомів проведення фінансового аналізу стану суб'єктів господарювання в зв'язку з різноманітні завдання такого аналізу» [11, с.331].

У загальному плані методика аналізу фінансового стану призначена для формування достовірної оцінки наявних фінансових ресурсів, їх розміщення і використання в процесі фінансової діяльності, виявлення ресурсів мобілізації та поліпшення фінансового стану. Для цього в процесі проведення аналітичних дій використовують стандартні методи читання бухгалтерської (фінансової) звітності.

До них відносяться [28, с.558]:

- «горизонтальний (тимчасовий) аналіз - порівняння кожної позиції з попереднім періодом, що дозволяє визначити закономірності зміни окремих статей звітності або їх груп. Основою аналізу служить визначення базисних темпів зростання статей балансу або звіту про фінансові результатах» [28, с.558];
- «вертикальний (структурний) аналіз - визначення структурних елементів ключових показників звітності і ступеня впливу таких елементів на загальних результат. Основою аналізу є виявлення динаміки структурних елементів, що дозволяє в подальшому здійснювати прогноз зрушень майнового стану, складу засобів господарювання та джерел покриття» [28, с.558];
 - «трендовий аналіз - визначення тренда на основі зміни кожної позиції звітності за ряд попередніх років, тобто формування основної тенденції розвитку показника, очищеної від ненавмисних впливів і суб'єктивних особливостей окремих періодів. За допомогою тренда продукують можливі значення показників в наступному періоді, а, отже, ведеться перспективний прогнозний аналіз» [28, с.558];
- аналіз релятивних показників (коефіцієнтів) – «розрахунок фінансових коефіцієнтів - аналіз і інтерпретація фінансової звітності за допомогою набору фінансових показників (коефіцієнтів)» [28, с.558];
- «порівняльний (просторовий) аналіз - поєднує як внутрішньогосподарський синтез зведених показників звітності за поодинокими показниками діяльності підприємства, підрозділів, цехів, так і міжгосподарський аналіз даних підприємства з показниками конкурентів, зі середньо-галузевими та середніми загальноекономічними даними» [28, с.558];

- «факторний аналіз - виявлення причин і ступеня впливу переділеному факторів на зміну результативного показника з використанням детермінованих і стохастичних прийомів дослідження» [28, с.558].

При цьому виділяють прямий факторний аналіз (власне аналіз) - поділ результативного показника на окремі складові елементи - і зворотний (синтез) - з'єднання елементів в загальний результативний показник.

Представлене порівняння демонструє існування різних підходів в оцінці фінансового стану підприємства. Залежно від авторського підходу методики передбачають різну кількість етапів, способів і інструментів їх реалізації.

Перший етап аналізу дозволяє визначити наявні фінансові ресурси, оцінити ефективність їх розміщення і використання. Для цього проводять аналіз пасиву балансу як основного джерела формування майна підприємства.

Класифікація пасивів будується за двома ознаками: за тривалістю перебування коштів в обороті (строкам їх погашення) і юридичної приналежності.

Фінансові ресурси відповідно до першої ознаки поділяються на перманентний капітал і короткострокові зобов'язання, з другим - на власні і позикові [15, с.36].

Фінансові ресурси, тривалий час використовуються в процесі формування активів, утворюють безперебійний капітал.

Оцінка динаміки власного і позикового капіталу формується на основі зіставлення темпів зростання основних елементів фінансових ресурсів.

Переважає зростання позикового капіталу, що призводить до збільшення його питомої ваги в структурі фінансових ресурсів, оцінюється позитивно, за умови, що економічна рентабельність більше середньої відсоткової ставки за користування кредитними ресурсами, тобто якщо ефект фінансового важеля має позитивне значення.

В іншому випадку «вітається більш інтенсивне зростання власного капіталу, що призводить до підвищення його питомої ваги в загальній величині фінансових ресурсів» [34, с.161].

Структура фінансових ресурсів оцінюється позитивно, якщо в ній превалює питома вага капіталу, що має меншу ціну. Проте, в умовах значної величини відсотків за користування позиковими засобами організація вважається фінансово незалежною за умови, що не менше 50% припадає на власний капітал, в якому переважає його накопичена частина (нерозподілений прибуток і поповнені за рахунок неї капітал і резерви). Виконання даної умови означатиме фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Однак слід пам'ятати, що «низька частка власного капіталу може бути допустимим фактом в галузях з низькою фондоємністю, тобто для підприємств, що мають низьке значення питомої ваги необоротних активів. За таких обставин ознакою фінансової незалежності виступатиме частка власних оборотних коштів у фінансуванні поточних активів» [34, с.161].

Наступний етап аналізу передбачає аналіз динаміки, складу і структури майна, який показує ефективність використання фінансових ресурсів на підставі доцільності їх розміщення в активах. Значення даного етапу аналізу полягає в формуванні обґрунтованої оцінки динаміки активів, їх складу і структури, ступеня ризику вкладень капіталу в них, а також у виявленні резервів зростання.

Критерії оцінки складу і структури майна [27, с.361]:

- «зростання вартості майна не завжди свідчить про збільшення економічного потенціалу організації, оскільки збільшення може відбуватися по неліквідних статей активу, таким як довгострокова дебіторська заборгованість, понаднормативні запаси сировини і матеріалів, що не користується попитом готову продукцію і товари для перепродажу» [27, с.361];

- «в структурі підприємства виробничої сфери найчастіше переважають необоротні активи, в сфері обігу найбільшу питому вагу доводиться на оборотні активи; зростання питомої ваги необоротних активів свідчить про підвищення рівня фінансової стійкості організації» [27, с.361];
- «зростання питомої ваги оборотних активів створює передумови для прискорення оборотності майна в цілому в разі їх раціональної структури; наявність дебіторської заборгованості зі незабаром погашення більше 12 місяців (довгострокової), тим більше зростання її в абсолютній формі і її питомої ваги оцінюється вкрай негативно. в рамках аналізу необоротних активів визначають тип стратегії керівництва організації на основі переважного питомої ваги відповідних видів необоротних активів. Можливо три види стратегії: виробничий, інноваційний та інвестиційний. Залежно від типу стратегії в ході подальшого аналізу більш детально вивчається відповідний вид необоротних активів» [27, с.361].

Ділова активність характеризує ефективність використання фінансових і господарських ресурсів комерційної організації в процесі всіх видів діяльності. Її оцінюють на базі якісних і кількісних показників. Як якісних показників: широта ринку збуту, імідж в середовищі партнерів по бізнесу, наявність товарного знака, відомого за межами регіону діяльності, розвинене міжнародне співробітництво і т.д. «Кількісна оцінка проводиться на базі коефіцієнтів оборотності і може бути проведена за двома напрямками: ступінь виконання плану за основними показниками, забезпечення заданих темпів їхнього зростання і рівень ефективності використання ресурсів комерційної організації» [25, с. 268].

Метою аналізу третього етапу є формування економічно обґрунтованої оцінки фінансово-економічної віддачі і виявленні резервів її зростання.

Завдання аналізу ділової активності [15, с. 62]:

«вивчення та оцінка тенденції зміни показників ділової активності;
дослідження впливу основних факторів, що обумовили зміну показників ділової активності, і розрахунок величини їх конкретного впливу;
вивчення впливу показників інтенсивності використання активів і капіталу на фінансовий стан і основні оціночні показники діяльності організації;
узагальнення результатів аналізу, розробка конкретних заходів по залученню в оборот виявлених резервів» [15, с. 62].

На четвертому етапі проводиться аналіз фінансової стійкості підприємства. Вона характеризує певний ступінь незалежності від зовнішніх джерел організації. Оцінка може проводитися на базі відносних або абсолютних показників.

«Фінансовий стан підприємства з позиції короткострокової перспективи оцінюється показниками ліквідності та платоспроможності, в найбільш загальному вигляді характеризують, чи може воно своєчасно і в повному обсязі провести розрахунки за короткостроковими зобов'язаннями перед контрагентами» [25, с.240]. Це п'ятий етап аналізу.

Під «ліквідністю якого-небудь активу розуміють здатність його трансформуватися в грошові кошти, а ступінь ліквідності визначається тривалістю тимчасового періоду, протягом якого ця трансформація може бути здійснена. Чим коротший період, тим вища ліквідність даного виду активів. В такому розумінні будь-які активи, які можна перетворити на гроші, є ліквідними» [25, с.240].

Після формування оцінки рівня ліквідності слід дати оцінку платоспроможності підприємства. Поняття ліквідності і її платоспроможності близькі, але не ідентичні. Платоспроможність залежить від рівня ліквідності. Основною ознакою платоспроможності є відсутність простроченої заборгованості за короткостроковими зобов'язаннями підприємства. Ліквідне підприємство може бути і неплатоспроможною, якщо

має місце нереальна до стягнення дебіторська заборгованість, сировину низької якості і не користується попитом готова продукція або товари.

Наступний етап передбачає оцінку ймовірності банкрутства підприємства. Існує ряд методик такої оцінки. Так, модель Альтмана передбачає розрахунок на основі п'яти показників, кожен з яких наділений певною вагою, встановленим статистичними методами

$$Z\text{-счет} = 1,2 * K1 + 1,4 * K2 + 3,3 * K3 + 0,6 * K4 + 1,0 * K5,$$

де Z - дискримінантний функція, числові значення якої діагностують наявність кризової ситуації;

$K1$ - частка чистого оборотного капіталу у всіх активах організації;

$K2$ - відношення накопиченої прибутку до активів;

$K3$ - рентабельність активів;

$K4$ - частка статутного капіталу в загальній сумі активів (валюти балансу);

$K5$ - оборотність активів.

«Диференціація за рівнями ймовірності банкрутства наступним чином» [29, с.214]:

$Z < 1,8$ - дуже висока;

$1,8 < Z < 2,7$ - висока;

$2,8 < Z < 2,9$ - невисока;

$Z > 3$ - дуже мала.

«Дана методика може лише зафіксувати факт високої ймовірності банкрутства в найближчому майбутньому, але не дозволяє виявити його причини, а також фактори, здатні в майбутньому дестабілізувати фінансове становище у заможних організацій» [29, с.2214].

Ефективність проведеного аналізу фінансового стану підприємства залежить від повноти і якості використовуваної інформації.

Спрощений підхід проведення аналізу використовує тільки дані бухгалтерської звітності. При цьому звужуються рамки такого аналізу і знижується його результативність, тому що залишаються невивченими

фактори, які мають значний вплив на об'єктивну оцінку фінансових результатів і фінансового стану. «Такі фактори можуть бути пов'язані з галузевою належністю підприємства, зі станом зовнішнього середовища (загальні тенденції розвитку ринку, макроекономічні чинники та інші), а також іншими істотними факторами впливу, наприклад, стратегічна спрямованість діяльності, задана засновниками бізнесу і керівним складом. Упущення таких факторів тягне можливість помилки в оцінці стійкості фінансової діяльності і фінансового стану в цілому» [12, с.373-374].

РОЗДІЛ II
АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ
ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Техніко-економічний аналіз підприємства

Для дослідження обрано Приватне акціонерне товариство «імені Покришева», що розташоване за адресом - Херсонська обл., Голопристанський р-н, с. Таврійське, вул. Лісова, буд.15.

Середня кількість працівників на підприємстві - 14 осіб. До основних видів діяльності за КВЕД відноситься - 01.21 вирощування винограду, 01.11 вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур, 01.24 вирощування зерняткових і кісточкових фруктів.

Проведемо аналіз техніко-економічних показників Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 рр. в таблиці 1.

Таблиця 2.1

Техніко-економічні показники Приватне акціонерне товариство
"імені Покришева" за 2017-2019 роки

Показники	За рік			Абсолютне відхилення, ±			Темп приросту, %
	2017	2018	2019	за 2018-2019 рр.	за 2017-2019 рр.	за 2018-2019 рр.	за 2017-2019 рр.
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	15513	14710.5	13531.5	-1179	-1981.5	-8.0	-12.8
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	21372	21200	19872	-1328	-1500	-6.3	-7.0
Середньорічна вартість власного капіталу, тис. грн.	4023.5	3327.5	2492	-835.5	-1531.5	-25.1	-38.1

Реалізовано продукції, тис. грн.	2415	3449	2988	-461	573	-13.4	23.7
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	2340	3064	2305	-759	-35	-24.8	-1.5
Матеріальні витрати, тис. грн.	1290	1417	0	-1417	-1290	-100	-100
Витрати на оплату праці, тис. грн.	1494	669	0	-669	-1494	-100	-100
Чисельність працюючих, чол.	38	14	16	2	-22	14.3	-57.9
Чисельність промислово-виробничого персоналу, чол.	28	9	11	2	-17	22.2	-60.7
Чистий прибуток, тис. грн.	-1391	-1	-1670	-1669	-279	166900	20.1
Фондовіддача	0.1	0.2	0.2	-0.01	0.04	-7.6	33.1
Фондомісткість	8.8	6.1	6.7	0.5	-2.2	8.2	-24.8
Фондоозброєність	763.3	2355.6	1806.5	-549.0	1043.3	-23.3	136.7
Продуктивність праці персоналу, тис. грн. / чол.	63.6	246.4	186.8	-59.6	123.2	-24.2	193.9
Продуктивність праці промислово-виробничого персоналу, тис. грн. / чол.	86.3	383.2	271.6	-111.6	185.4	-29.1	214.9
Матеріаломісткість продукції, %	27.6	44.5	NaN	NaN	NaN	NaN	NaN
Середня заробітна плата, грн.	3276.3	3982.1	0	-3982.1	-3276.3	-100	-100
Рентабельність продукції, %	-59.4	-0.03	-72.5	-72.4	-13.0	221890.5	21.9
Рентабельність активів, %	-9.0	-0.01	-12.3	-12.3	-3.4	181450.7	37.6
Рентабельність власного капіталу, %	-34.6	-0.03	-67.0	-67.0	-32.4	222890.6	93.8

Проаналізувавши таблицю бачимо, що середньорічна вартість капіталу в 2019 році становить 13531.5 тис. грн. Це на 1179 тис. грн.,Ю що є меншим від минулорічного показника, (темپ приросту становить -8.0%), а в порівнянні із показником за 2017 рік вартість активів зменшилася на 1981.5 тис. грн. (темپ приросту активів ПАТ "імені Покришева" за 2017-2019 роки становить -12.8%).

Середньорічна вартість основних засобів (за первісною оцінкою) в 2019 році становить 19872 тис. грн. За 2019 рік вартість основних засобів зменшилася на 1328 тис. грн. У порівнянні із 2017 роком, вартість основних

засобів зменшилася на 1500 тис. грн. (темپ приросту за 2017-2019 роки становить -7.0%).

Середньорічна вартість власного капіталу склала в 2019 році 2492 тис. грн. За останній рік власний капітал зменшився на 835.5 тис. грн. (темپ приросту за останній рік склав -25.1%). У порівнянні із показником за 2017 рік, власний капітал зменшився на 1531.5 тис. грн. (темп приросту становить -38.1%).

Виручка від реалізації в 2019 році склала 2988 тис. грн. За останній рік обсяг збуту впав на 461 тис. грн. У порівнянні із показником за 2017 рік, обсяг реалізації зріс на 573 тис. грн. (темп приросту становить 23.7%).

Порівнюючи темпи приросту активів, основних засобів та власного капіталу, виручки від реалізації, можна дійти висновків, що найбільший приріст має середньорічна вартість основних засобів (-6.3%). За 2018-2019 роки темп приросту власного капіталу менший темпами приросту основних засобів.

Цей фактор є негативним, оскільки збільшення основного капіталу відбувається за рахунок позичкових коштів. Якщо порівнюват темп приросту власного капіталу з активами, побачимо, що темп приросту власного капіталу менший темп приросту активів, що свідчить про зменшення долі власного капіталу в майні підприємства. Виручка від реалізації зростає меншими темпами, ніж активи підприємства.

До основних показників, що характеризують ефективність використання основних засобів та забезпечення ними, є фондovіддача, фондovісткість та фондooзброєність. Проаналізувавши ці показники прийшли до висновків, що показник фондovіддачі склав в 2019 році 0.2. Темп приросту за останній рік становить -7.6%, що є негативним фактором для досліджуваного підприємства.

Фондовісткість - показник, обернений до фондovіддачі. В 2019 році він склав 6.7. Темп приросту показника за останній рік складає 8.2%, а за 2017-2019 роки - -24.8%.

Фондоозброєність становить в 2019 році 1806.5 тис. грн. на одного працюючого. Цей показник у порівнянні із 2018 роком зменшився на 549.0 тис. грн., а у порівнянні із показником за 2017 рік збільшився на 1043.3 тис. грн.

Аналіз ефективності діяльності підприємства вказав на збитковість, збиток в 2019 році становить 1670 тис. грн., що на 1669 тис. грн. менше від показника 3,28 року. Динаміка прибутку наведена на рисунку 1.

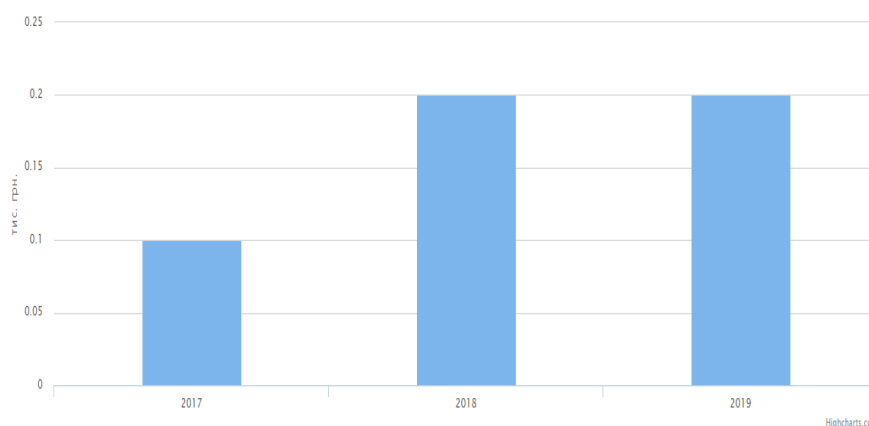

Рис. 2.1. Динаміка чистого прибутку ПАТ "імені Покришева"

Рентабельність продукції за останній рік зменшилася на 72.4% і склала в 2019 році -72.5%. Рентабельність активів за останній рік зменшилася на 12.3% і склала в 2019 році 12.3%, рентабельність власного капіталу за останній рік зменшилася на 67.0% і склала в 2019 році -67.0%.

Основні результати проведеного горизонтального та вертикального аналізу балансу ПАТ "імені Покришева" наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Горизонтальний та вертикальний аналіз активів балансу Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 роки

Активи	На кінець року, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %		Питома вага у підсумку за рік, %			Відхиленн я питомої ваги, %	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Незавершене	145	4	4	0	-141	0	-97.2	1.0	0.03	0.03	0.00	-0.9

Будівництво												
Основні засоби	8508	8141	6454	-1687	-2054	-20.7	-24.1	57.6	55.5	52.0	-3.5	-5.6
Довгострокові біологічні активи	4479	4194	1460	-2734	-3019	-65.2	-67.4	30.3	28.6	11.8	-16.8	-18.6
Всього необоротні активи	13132	12339	7918	-4421	-5214	-35.8	-39.7	88.9	84.2	63.8	-20.4	-25.1
Виробничі запаси	691	460	0	-460	-691	-100	-100	4.7	3.1	0	-3.1	-4.7
Незавершене виробництво	536	390	0	-390	-536	-100	-100	3.6	2.7	0	-2.7	-3.6
Готова продукція	13	1165	2559	1394	2546	119.7	19584.6	0.1	7.9	20.6	12.7	20.5
Дебіторська заборгованість за товарами	13	0	4	4	-9	—	-69.2	0.1	0	0.03	0.03	-0.1
Дебіторська заборгованість за розрахунками	261	139	41	-98	-220	-70.5	-84.3	1.8	0.9	0.3	-0.6	-1.4
Інша поточна дебіторська заборгованість	37	89	0	-89	-37	-100	-100	0.3	0.6	0	-0.6	-0.3
Грошові кошти	2	75	1884	1809	1882	2412	94100	0.01	0.5	15.2	14.7	15.2
Інші оборотні активи	79	0	0	0	-79	—	-100	0.5	0	0	0	-0.5
Всього оборотні активи	1632	2318	4488	2170	2856	93.6	175	11.1	15.8	36.2	20.4	25.1
Вартість активів	14764	14657	12406	-2251	-2358	-15.4	-16.0	100	100	100	0	0

Вартість незавершеного будівництва становить на кінець 2019 року 4 тис. грн., що на 0 тис. грн., що є менше показника попереднього року та на 141 тис. грн. менше значення показника на кінець 2017. На кінець 2019 року питома вага незавершеного будівництва в активах підприємства становить 0.03%.

Залишкова вартість основних засобів становить на кінець 2019 року 6454 тис. грн., що на 1687 тис. грн. менше показника на кінець 2018 року, та на 2054 тис. грн. менше значення показника на кінець 2017 року. На кінець 2019 року питома вага основних засобів в майні підприємства становить 52.0%.

Довгострокові біологічні активи становлять на кінець 2019 року 1460 тис. грн., що на 2734 тис. грн. менше показника попереднього року та на 3019 тис. грн. менше значення показника за 2017 рік.

На кінець 2019 року питома вага довгострокових біологічних активів в активах підприємства становить 11.8% ($1460 / 12406 * 100$). Питома вага довгострокових біологічних активів за 2 останні роки зменшилась на 18.6%.

Загальна вартість необоротних активів склала на кінець 2019 року 7918 тис. грн., що на 4421 тис. грн. менше показника за 2018 рік, та на 5214 тис. грн. менше значення показника 2017 року. На кінець 2019 року питома вага необоротних активів в загальній вартості майна ПАТ "імені Покришева" становить 63.8% ($7918 / 12406 * 100$).

Виробничі запаси становлять на кінець 2019 року 0 тис. грн., що на 460 тис. грн. менше показника попереднього року та на 691 тис. грн. менше значення показника за 2017 рік. На кінець 2019 року питома вага виробничих запасів в активах За 2018-2019 роки виробничі запаси зменшили свою питому вагу в активах на 4.7%.

Вартість незавершеного виробництва склала на кінець 2019 року 0 тис. грн., що на 390 тис. грн. менше показника попереднього року та на 536 тис. грн. менше значення показника за 2017. На кінець 2019 року питома вага незавершеного виробництва в активах підприємства становить 0% ($0 / 12406 * 100$).

Залишки готової продукції становлять на кінець 2019 року 2559 тис. грн., що на 1394 тис. грн. більше показника попереднього року та на 2546 тис. грн. більше значення показника 2017 року. На кінець 2019 року питома вага готової продукції становить 20.6% ($2559 / 12406 * 100$) активів підприємства. Питома вага готової продукції за 2 останні роки збільшилась на 20.5%.

Дебіторська заборгованість за товарами становить на кінець 2019 року 4 тис. грн., що на 4 тис. грн. більше показника попереднього року та на 9 тис. грн. менше значення показника за 2017 рік. На кінець 2019 року питома вага

дебіторської заборгованості за товарами в активах підприємства становить 0.03% ($4 / 12406 * 100$). Питома вага дебіторської заборгованості за товарами за 2 останні роки зменшилась на 0.1%.

Дебіторська заборгованість за розрахунками становлять на кінець 2019 року 41 тис. грн., що на 98 тис. грн. менше показника на кінець 2018 року. У порівнянні із показником на кінець 2017 року, дебіторська заборгованість зменшилась на 220 тис. грн. На кінець 2019 року питома вага дебіторської заборгованості за розрахунками в активах підприємства становить 0.3% ($41 / 12406 * 100$).

Інша поточна дебіторська заборгованість становить на кінець 2019 року 0 тис. грн., що на 89 тис. грн. менше показника попереднього року та на 37 тис. грн. менше значення показника за 2017 рік. На кінець 2019 року питома вага іншої дебіторської заборгованості в активах Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" становить 0% ($0 / 12406 * 100$).

Грошові кошти становлять на кінець 2019 року 2688 тис. грн., що на 2610 тис. грн. більше показника попереднього року та на 2686 тис. грн. більше значення показника за 2017 рік. На кінець 2019 року питома вага грошових коштів в активах підприємства становить 21.7% ($2688 / 12406 * 100$).

Загальна вартість оборотних активів на кінець 2019 року становить 4488 тис. грн., що на 2170 тис. грн. більше показника на кінець 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік, оборотні кошти збільшилися на 2856 тис. грн., а темп приросту склав 175%. На кінець 2019 року питома вага оборотних активів в активах підприємства становить 36.2% ($4488 / 12406 * 100$).

Загальна вартість майна Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" становить на кінець 2019 року 12406 тис. грн., що на 2251 тис. грн. менше показника попереднього року та на 2358 тис. грн. менше значення показника за 2017 року.

Проаналізуємо пасиви досліджуваного підприємства в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3.

Горизонтальний та вертикальний аналіз пасиву балансу Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 рр.

Джерела формування майна	На кінець року, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %		Питома вага у підсумку за рік, %			Відхилення питомої ваги, %	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Статутний капітал	1654	1654	1654	0	0	0	0	11.2	11.3	13.3	2.0	2.1
Додатковий вкладений капітал	16963	16963	16963	0	0	0	0	114.9	115.7	136.7	21.0	21.8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-15289	-15290	-16960	-1670	-1671	10.9	10.9	-103.6	-104.3	-136.7	-32.4	-33.2
Всього власний капітал	3328	3327	1657	-1670	-1671	-50.2	-50.2	22.5	22.7	13.4	-9.3	-9.2
Відстрочені податкові зобов'язання	7719	7219	7219	0	-500	0	-6.5	52.3	49.3	58.2	8.9	5.9
Всього довгострокових зобов'язань	7719	7219	7219	0	-500	0	-6.5	52.3	49.3	58.2	8.9	5.9
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	942	1384	1474	90	532	6.5	56.5	6.4	9.4	11.9	2.4	5.5
Поточні зобов'язання за розрахунками	320	32	17	-15	-303	-46.9	-94.7	2.2	0.2	0.1	-0.1	-2.0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	37	0	0	0	-37	—	-100	0.3	0	0	0	-0.3
Інші поточні зобов'язання	739	1016	2039	1023	1300	100.7	175.9	5.0	6.9	16.4	9.5	11.4
Всього короткострокових зобов'язань	3717	4111	3530	-581	-187	-14.1	-5.0	25.2	28.0	28.5	0.4	3.3
Доходи майбутніх періодів	1679	1679	0	-1679	-1679	-100	-100	11.4	11.5	0	-11.5	-11.4
Баланс	14764	14657	12406	-2251	-2358	-15.4	-16.0	100	100	100	0	0

Статутний капітал становить на кінець 2019 року 1654 тис. грн.

Додатковий вкладений капітал становить на кінець 2019 року 16963 тис. грн.

Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) становить на кінець 2019 року -16960 тис. грн. Це на 1670 тис. грн. менше показника на кінець 2018 року (темپ приросту за останній рік становить 10.9%). У порівнянні із показником за 2017 рік, нерозподілений прибуток (збиток) менший на 1671 тис. грн. (темп приросту за 2 роки становить 10.9%). На кінець 2019 року питома вага нерозподіленого прибутку в пасивах підприємства становить - 136.7% ($-16960 / 12406 * 100$).

Загальна сума власного капіталу становить на кінець 2019 року 1657 тис. грн., що на 1670 тис. грн. менше показника попереднього року та на 1671 тис. грн. менше значення показника 2017 року (темп приросту власного капіталу за 2 роки становить -50.2%). На кінець 2019 року питома вага власного капіталу в пасивах Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" становить 13.4% ($1657 / 12406 * 100$). В порівнянні із 2017 роком, питома вага зменшилась на 9.2%.

Відстрочені податкові зобов'язання становлять на кінець 2019 року 7219 тис. грн., що на 500 тис. грн. менше значення показника 2017 року. На кінець 2019 року питома вага відстрочених податкових зобов'язань в пасивах підприємства становить 58.2% ($7219 / 12406 * 100$).

Загальна сума довгострокових зобов'язань становить на кінець 2019 року 7219 тис. грн., що на 500 тис. грн. менше значення показника 2017 року. На кінець 2019 року питома вага довгострокових зобов'язань в пасивах підприємства становить 58.2% ($7219 / 12406 * 100$).

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги становлять на кінець 2019 року 1474 тис. грн., що на 90 тис. грн. більше показника попереднього року та на 532 тис. грн. більше значення показника на кінець 2017 року. На кінець 2019 року питома вага кредиторської заборгованості в пасивах підприємства становить 11.9% ($1474 / 12406 * 100$).

Поточні зобов'язання за розрахунками становлять на кінець 2019 року 17 тис. грн., що на 15 тис. грн. менше показника попереднього року та на 303 тис. грн. менше значення показника на кінець 2017 року. На кінець 2019 року

питома вага поточних зобов'язань за розрахунками в пасивах підприємства становить % ($17 / 12406 * 100$).

Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу становлять на кінець 2019 року 0 тис. грн., що на 37 тис. грн. менше значення показника на кінець 2017 року (темپ приросту за 2 роки становить -100%).

Інші поточні зобов'язання становлять на кінець 2019 року 2039 тис. грн., що на 1023 тис. грн. більше показника попереднього року та на 1300 тис. грн. більше значення показника за 2017 рік. На кінець 2019 року питома вага інших поточних зобов'язань в пасивах підприємства становить 16.4% ($2039 / 12406 * 100$).

Загальна сума короткострокових зобов'язань Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" становить на кінець 2019 року 3530 тис. грн., що на 581 тис. грн. менше показника на кінець 2018 року та на 187 тис. грн. менше значення показника на кінець 2017 року. На кінець 2019 року питома вага короткострокових зобов'язань в пасивах підприємства становить 28.5% ($3530 / 12406 * 100$).

Доходи майбутніх періодів становлять на кінець 2019 року 0 тис. грн., що на 1679 тис. грн. менше показника попереднього року та на 1679 тис. грн. менше значення показника за 2017 рік.

Проведемо аналіз фінансових результатів Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 рр. Почнемо із аналізу доходів в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

Аналіз динаміки та структури доходів Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 роки

Вид доходу	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %		Питома вага підсумку за рік, %			Відхилення питомої ваги, %	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Чистий дохід	2415	3449	2988	-461	573	-13.4	23.7	80.6	94.3	56.5	-37.7	-24.1

Інші операційні доходи	327	27	293	266	-34	985.2	-10.4	10.9	0.7	5.5	4.8	-5.4
Інші доходи	255	183	2005	1822	1750	995.6	686.3	8.5	5.0	37.9	32.9	29.4
Всього доходи	2997	3659	5286	1627	2289	44.5	76.4	x	x	x	x	x

Чистий дохід в 2019 році склав 2988 тис. грн., що на 461 тис. грн. менше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік чистий дохід збільшився на 573 тис. грн., а темп приросту за 2017-2019 роки склав 23.7% $((2988 - 2415) / 2415 * 100)$.

Інші операційні доходи склали в 2019 році 293 тис. грн., що на 266 тис. грн. більше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік інші операційні доходи зменшилися на 34 тис. грн.

Інші доходи в 2019 році склали 2005 тис. грн., що на 1822 тис. грн. більше значення 2018 року.

Загальна сума доходів в 2019 році становила 5286 тис. грн., що на 1627 тис. грн. більше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік загальна сума доходів збільшилася на 2289 тис. грн.

Проведемо аналіз витрат досліджуваного підприємства в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Аналіз динаміки та структури витрат Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 роки

Абсолютне відхилення, ±	Темп приросту, %			Питома вага у підсумку за рік, %			Відхилення питомої ваги, %					
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	2019 від 2018 рр.	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2340	3064	2305	-759	-35	-24.8	-1.5	53.3	83.7	24.9	-58.8	-28.4
Адміністративні витрати	679	309	0	-309	-679	-100	-100	15.5	8.4	0	-8.4	-15.5
Витрати на збут	116	85	0	-85	-116	-100	-100	2.6	2.3	0	-2.3	-2.6
Інші операційні витрати	1023	155	338	183	-685	118.1	-67.0	23.3	4.2	3.6	-0.6	-19.7
Фінансові витрати	104	0	2305	2305	2201	—	2116.3	2.4	0	24.9	24.9	22.5
Інші витрати	126	47	4313	4266	4187	9076.6	3323.0	2.9	1.3	46.6	45.3	43.7
Всього витрати	4388	3660	9261	5601	4873	153.0	111.1	x	x	x	x	x

Собівартість реалізації продукції в 2019 році становила 2305 тис. грн., що на 759 тис. грн. менше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік собівартість реалізації продукції зменшилася на 35 тис. грн., а темп приросту за цей період склав -1.5% $((2305 - 2340) / 2340 * 100)$.

Адміністративні витрати склали в 2019 році 0 тис. грн., що на 309 тис. грн. менше значення попереднього року. У порівнянні із показником за 2017 рік адміністративні витрати зменшилися на 679 тис. грн., за період з 2017 по 2019 роки темп приросту адміністративних витрат склав -100%.

Інші операційні витрати в 2019 році склали 338 тис. грн., що на 183 тис. грн. більше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік інші операційні витрати зменшилися на 685 тис. грн.

Фінансові витрати в 2019 році склали 2305 тис. грн., що на 2305 тис. грн. більше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік фінансові витрати збільшилися на 2201 тис. грн.

Інші витрати в 2019 році склали 4313 тис. грн., що на 4266 тис. грн. більше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік інші витрати збільшилися на 4187 тис. грн.

Загальна сума витрат в 2019 році склала 9261 тис. грн., що на 5601 тис. грн. більше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік загальна сума витрат збільшилася на 4873 тис. грн.

Проаналізуємо формування прибутку та його динаміку в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6.

**Формування прибутку Приватне акціонерне товариство "імені
Покришева" за 2017-2019 роки**

Показник	За рік, тис. грн.			Абсолютне відхилення, ±		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Доходи	2997	3659	5286	1627	2289	44.5	76.4
Витрати	4388	3660	9261	5601	4873	153.0	111.1
Прибуток до оподаткування	-1391	-1	-3975	-3974	-2584	397400	185.8
Чистий прибуток	-1391	-1	-1670	-1669	-279	166900	20.1

Отже, чистий прибуток в 2019 році склав -1670 тис. грн., що на 1669 тис. грн. менше значення 2018 року. У порівнянні із показником за 2017 рік чистий прибуток зменшився на 279 тис. грн., а темп його приросту за 2 роки склав 20.1%.

Проведемо аналіз ліквідності балансів Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 рр. Почнемо із аналізу ліквідності балансу за 2017 рік.

Таблиця 8

Аналіз ліквідності балансу Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017 рік

Актив	Код рядка	2017		Пасив	Код рядка	2017		Платіжний надлишок або недостача	
		На початок року	На кінець року			На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року
Найбільш ліквідні активи (А1)	1160-1165	315	2	Негайні пасиви (П1)	1615-1660, 1690	1275	2038	-960	-2036
Активи, що швидко реалізуються (А2)	1125-1155, 1170	1658	311	Короткострокові пасиви (П2)	1600,1610	8459	0	-6801	311
Активи, що реалізуються повільно (А3)	1101-1110, 1190	397	1319	Довгострокові пасиви (П3)	1595	0	7719	397	-6400
Активи, що важко реалізуються (А4)	1195	13892	13132	Постійні пасиви (П4)	1495 + 1525 + 1665 + 1700	6528	5007	7364	8125
Баланс	1300	16262	14764	Баланс	1900	16262	14764	x	x

За результатами аналізу ми бачимо, що на кінець 2017 року:

$$A1 < P1; A2 > P2; A3 < P3; A4 > P4.$$

За результатами аналізу ми бачимо, що на кінець 2018 року:

- $A1 < P1; A2 > P2; A3 < P3; A4 > P4.$

Проведемо аналіз ліквідності балансу за 2019 рік в таблиці 10.

Таблиця 10

**Аналіз ліквідності балансу Приватне акціонерне товариство "імені
Покришева" за 2019 рік**

Актив	Код рядка	2018		Пасив	Код рядка	2018		Платіжний надлишок або недостача	
		На початок року	На кінець року			На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року
Найбільш ліквідні активи (A1)	1160-1165	2	75	Негайні пасиви (П1)	1615-1660+1690	2038	2432	-2036	-2357
Активи, що швидко реалізуються (A2)	1125-1155	311	228	Короткострокові пасиви (П2)	1600-1615	0	0	311	228
Активи, що реалізуються повільно (A3)	1101-1110,1190	1319	2015	Довгострокові пасиви (П3)	1595	7719	7219	-6400	-5204
Активи, що важко реалізуються (A4)	1195	13132	12339	Постійні пасиви (П4)	1495+1665	5007	5006	8125	7333
Баланс	1300	14764	14657	Баланс	1900	14764	14657	x	x

За результатами аналізу ми бачимо, що на кінець 2019 року:

- $A1 < П1$; $A2 > П2$; $A3 < П3$; $A4 > П4$.

Проведемо коефіцієнтний аналіз ліквідності Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 роки в таблиці 11.

Таблиця 11

**Аналіз показників ліквідності Приватне акціонерне товариство "імені
Покришева" за 2017-2019 роки**

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Коефіцієнт платоспроможності (фінансової незалежності, автономності)	0.2	0.2	0.1	-0.1	-0.1
Коефіцієнт фінансової стійкості	0.7	0.7	0.7	0.00	-0.03
Коефіцієнт фінансової залежності	0.8	0.8	0.9	0.1	0.1
Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового лівериджу)	3.4	3.4	6.5	3.1	3.1
Коефіцієнт загальної платоспроможності	1.3	1.3	1.2	-0.1	-0.1

Коефіцієнт поточної платоспроможності	0.00	0.02	0.5	0.5	0.5
Коефіцієнт довготермінового залучення позикових коштів	0.7	0.7	0.8	0.1	0.1
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0.3	0.4	0.3	-0.03	0.00
Коефіцієнт участі акціонерного капіталу	0.1	0.1	0.1	0.02	0.02

Отже, на кінець 2019 року коефіцієнт покриття становить 1.3 (4488 / 3530). Даний показник є нижчим нормованого показника (2-2,5). За останній рік коефіцієнт покриття збільшився на 0.7 пунктів, що є позитивним фактором. У порівнянні із показником на кінець 2017 року показник ліквідності збільшився на 0.8.

На кінець 2019 року коефіцієнт швидкої ліквідності становить 0.5 ((4488 -2559) / 3530). Даний показник є досить низьким і свідчить про те, що за рахунок середньоліквідних активів підприємство не може погасити короткострокові зобов'язання в протічному році тільки на 54.6%. За останній рік коефіцієнт швидкої ліквідності збільшився на 0.5, що є похвальним фактором. У порівнянні із показником на кінець 2017 року даний показник збільшився на 0.4.

На кінець 2019 року коефіцієнт абсолютної становить 0.5 ((1884 +1080 / 3530). Даний показник є дуже високим. З однієї сторони це свідчить, що за рахунок даних коштів можна миттєво погасити частину заборгованості, проте з іншої сторони підприємство втрачає значні кошти від їх знецінення та неефективного використання. За останній рік коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшився на 0.5, що є позитивним фактором.

Чистий оборотний капітал на кінець 2019 року становить 958 тис. грн., це на 2751 тис. грн. більше минулорічного показника та на 3043 тис. грн. більше показника на кінець 2017 року.

Порядок розрахунку показників ліквідності

Коефіцієнт покриття на кінець 2017 року: $1632 / 3717 = 0.4$;

Коефіцієнт покриття на кінець 2018 року: $2318 / 4111 = 0.6$;

Коефіцієнт покриття на кінець 2019 року: $4488 / 3530 = 1.3$;

Коефіцієнт швидкої ліквідності на кінець 2017 року: $(1632 - 691 - 536 - 13) / 3717 = 0.1$;

Коефіцієнт швидкої ліквідності на кінець 2018 року: $(2318 - 460 - 390 - 1165) / 4111 = 0.1$;

Коефіцієнт швидкої ліквідності на кінець 2019 року: $(4488 - 2559) / 3530 = 0.5$;

Коефіцієнт абсолютної ліквідності на кінець 2017 року: $(2 + 2) / 3717 = 0.00$;

Коефіцієнт абсолютної ліквідності на кінець 2018 року: $(75 + 72) / 4111 = 0.02$;

Коефіцієнт абсолютної ліквідності на кінець 2019 року: $(1884 + 1080) / 3530 = 0.5$;

Чистий оборотний капітал на кінець 2017 року: $1632 - 3717 = -2085$;

Чистий оборотний капітал на кінець 2018 року: $2318 - 4111 = -1793$;

Чистий оборотний капітал на кінець 2019 року: $4488 - 3530 = 958$.

2.2 Аналіз фінансового стану

Проведемо аналіз фінансового стану Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 рр в таблиці 12.

Таблиця 12

Аналіз показників фінансового стану та платоспроможності Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 роки

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Коефіцієнт платоспроможності (фінансової незалежності, автономності)	0.2	0.2	0.1	-0.1	-0.1
Коефіцієнт фінансової стійкості	0.7	0.7	0.7	0.00	-0.03
Коефіцієнт фінансової залежності	0.8	0.8	0.9	0.1	0.1
Коефіцієнт фінансового ризику	3.4	3.4	6.5	3.1	3.1

(фінансового лівериджу)					
Коефіцієнт загальної платоспроможності	1.3	1.3	1.2	-0.1	-0.1
Коефіцієнт поточної платоспроможності	0.00	0.02	0.5	0.5	0.5
Коефіцієнт довготермінового залучення позикових коштів	0.7	0.7	0.8	0.1	0.1
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0.3	0.4	0.3	-0.03	0.00
Коефіцієнт участі акціонерного капіталу	0.1	0.1	0.1	0.02	0.02

Коефіцієнт платоспроможності становить на кінець 2019 року становить 0.1 (1657 / 12406). Даний показник є низьким і вказує на те, що власний капітал не становить більшу частини майна. За 2019 рік значення показника зменшилося на 0.1, а у порівнянні із 2017 роком, значення показника платоспроможності зменшилося на 0.1 пункта.

Коефіцієнт фінансової стійкості становить на кінець 2019 року 0.7 ((1657 + 7219) / 12406). Даний показник є вищим рекомендованого рівня (0,6), що є позитивним фактором для підприємства. В порівнянні із показником за 2017 рік - зменшився на 0.03.

Коефіцієнт фінансової залежності склав на кінець 2019 року 0.9 ((12406 - 1657) / 12406). У порівнянні із показником 2018 року значення показника фінансової залежності зросло на 0.1, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта фінансової залежності зросло на 0.1.

Коефіцієнт фінансового лівериджу склав на кінець 2019 року 6.5 ((12406 - 1657) / 1657). У порівнянні із 2018 роком, значення показника зросло на 3.1, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта фінансового лівериджу зросло на 3.1.

Коефіцієнт загальної платоспроможності склав на кінець 2019 року 1.2 ((7918 + 4488) / (12406 - 1657)). У порівнянні із 2018 роком, значення показника зменшилося на 0.1, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта загальної платоспроможності зменшилося на 0.1.

Коефіцієнт поточної платоспроможності склав на кінець 2019 року 0.5 ((1884 + 1080) / 3530). У порівнянні із 2018 роком, значення показника зросло

на 0.5, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта поточної платоспроможності зросло на 0.5.

Коефіцієнт довготермінового залучення позикових коштів склав в 2019 році 0.8 (7219 / (1657 + 7719)). У порівнянні із 2018 роком, значення коефіцієнта зросло на 0.1, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта поточної платоспроможності зросло на 0.1.

Коефіцієнт короткострокової заборгованості склав в 2019 році 0.3 (3530/ (3530 + 7219)). У порівнянні із 2018 роком, значення коефіцієнта зменшилося на 0.03, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта поточної платоспроможності зросло на 0.00.

Коефіцієнт участі акціонерного капіталу склав в 2019 році 0.1 (1654 / 14764). У порівнянні із 2018 роком, значення коефіцієнта участі акціонерного капіталу зросло на 0.02, а в порівнянні із показником за 2017 рік значення коефіцієнта поточної платоспроможності зросло на 0.02.

Так, можна зробити висновок, що фінансовий стан підприємства є стійким та стабільним, про що свідчить значення показника фінансової стійкості - 0.7.

Проведемо аналіз ефективності використання основного капіталу в таблиці 13.

Таблиця 13

**Аналіз показників ефективності використання основного капіталу
Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017-2019 роки**

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Частка основного капіталу у власному	2.6	2.4	3.9	1.4	1.3
Коефіцієнт модернізації	0.6	0.6	0.7	0.04	0.1
Коефіцієнт реальної вартості майна виробничого призначення	0.7	0.7	0.7	0.03	0.1

За даними аналізу таблиці 2.13 видно, що частка основного капіталу у власному становить на кінець 2019 року 3.9 (6454 / 1657). За останній рік показник збільшився на 1.4 пункти, а в порівнянні із значенням на кінець 2017 року, показник збільшився на 1.3.

Коефіцієнт модернізації становить на кінець 2019 року 0.7 (12118 / 18572). За останній рік показник зменшився на 0.04, а в порівнянні із значенням на кінець 2017 року, показник зменшився на 0.1.

Проаналізувавши дані можна дійти висновку, що основний капітал сформований за рахунок власних та залучених джерел фінансування, що є негативним фактором.

Таблиця 14

Аналіз показників ефективності використання оборотного капіталу Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" за 2017 - 2019 роки

Показники	На кінець року			Абсолютне відхилення, ±	
	2017	2018	2019	2019 від 2018 рр.	2019 від 2017 рр.
Власний оборотний капітал	-9804	-9012	-6261	2751	3543
Коефіцієнт маневреності власних коштів	-2.9	-2.7	-3.8	-0.8	-1.1
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	-0.7	-0.6	-0.5	0.1	0.2

Власний оборотний капітал становить на кінець 2019 року -6261 (3327 - 7918) тис. грн. За останній рік вартість власного оборотного капіталу збільшилася на 2751 тис. грн., а у порівнянні із значенням за 2017 рік збільшилася на 3543 тис. грн., що є позитивним фактором.

Коефіцієнт маневреності власних коштів становить на кінець 2019 року -3.8 (-9804 / 3328). За останній рік показник зменшився на 0.8 тис. грн., а у порівнянні із значенням за 2017 рік зменшився на 1.1 тис. грн., що є негативним фактором.

Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом становить на кінець 2019 року -0.5 (-6261 / 12406). За останній рік показник збільшився на

0.1 тис. грн., а у порівнянні із значенням за 2017 рік збільшився на 0.2 тис. грн., що є позитивним фактором.

Коефіцієнт платоспроможності (фінансової незалежності, автономності) на кінець 2017 року: $3328 / 14764 = 0.2$;

Коефіцієнт платоспроможності (фінансової незалежності, автономності) на кінець 2018 року: $3327 / 14657 = 0.2$;

Коефіцієнт платоспроможності (фінансової незалежності, автономності) на кінець 2019 року: $1657 / 12406 = 0.1$;

Коефіцієнт фінансової стійкості на кінець 2017 року: $(3328 + 7719) / 14764 = 0.7$;

Коефіцієнт фінансової стійкості на кінець 2018 року: $(3327 + 7219) / 14657 = 0.7$;

Коефіцієнт фінансової стійкості на кінець 2019 року: $(1657 + 7219) / 12406 = 0.7$;

Коефіцієнт фінансової залежності на кінець 2017 року: $(14764 - 3328) / 14764 = 0.8$;

Коефіцієнт фінансової залежності на кінець 2018 року: $(14657 - 3327) / 14657 = 0.8$;

Коефіцієнт фінансової залежності на кінець 2019 року: $(12406 - 1657) / 12406 = 0.9$;

Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового лівериджу) на кінець 2017 року: $(14764 - 3328) / 3328 = 3.4$;

Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового лівериджу) на кінець 2018 року: $(14657 - 14657) / 3327 = 3.4$;

Коефіцієнт фінансового ризику (фінансового лівериджу) на кінець 2019 року: $(12406 - 1657) / 1657 = 6.5$;

Коефіцієнт загальної платоспроможності на кінець 2017 року: $(13132 + 1632) / (14764 - 3328) = 1.3$;

Коефіцієнт загальної платоспроможності на кінець 2018 року: $(12339 + 2318) / (14657 - 3327) = 1.3$;

Коефіцієнт загальної платоспроможності на кінець 2019 року: $(7918 + 4488) / (12406 - 1657) = 1.2$;

Коефіцієнт поточної платоспроможності на кінець 2017 року: $(2 + 2) / 3717 = 0.00$;

Коефіцієнт поточної платоспроможності на кінець 2018 року: $(75 + 72) / 4111 = 0.02$;

Коефіцієнт поточної платоспроможності на кінець 2019 року: $(1884 + 1080) / 3530 = 0.5$;

Коефіцієнт довготермінового залучення позикових коштів на кінець 2017 року: $7719 / (3328 + 7719) = 0.7$;

Коефіцієнт довготермінового залучення позикових коштів на кінець 2018 року: $7219 / (3327 + 7719) = 0.7$;

Коефіцієнт довготермінового залучення позикових коштів на кінець 2019 року: $7219 / (1657 + 7719) = 0.8$;

Коефіцієнт короткострокової заборгованості на кінець 2017 року: $3717 / (3717 + 7719) = 0.3$;

Коефіцієнт короткострокової заборгованості на кінець 2018 року: $4111 / (4111 + 7219) = 0.4$;

Коефіцієнт короткострокової заборгованості на кінець 2019 року: $3530 / (3530 + 7219) = 0.3$;

Коефіцієнт участі акціонерного капіталу на кінець 2017 року: $1654 / 14764 = 0.1$;

Коефіцієнт участі акціонерного капіталу на кінець 2018 року: $1654 / 14657 = 0.1$;

Коефіцієнт участі акціонерного капіталу на кінець 2019 року: $1654 / 12406 = 0.1$;

Частка основного капіталу у власному на кінець 2017 року: $8508 / 3328 = 2.6$;

Частка основного капіталу у власному на кінець 2018 року: $8141 / 3327 = 2.4$;

Частка основного капіталу у власному на кінець 2019 року: $6454 / 1657 = 3.9$;

Коефіцієнт модернізації на кінець 2017 року: $12720 / 21228 = 0.6$;

Коефіцієнт модернізації на кінець 2018 року: $13031 / 21172 = 0.6$;

Коефіцієнт модернізації на кінець 2019 року: $12118 / 18572 = 0.7$;

Коефіцієнт реальної вартості майна виробничого призначення на кінець 2017 року: $(8508 + 691 + 536 + 13) / 14764 = 0.7$;

Коефіцієнт реальної вартості майна виробничого призначення на кінець 2018 року: $(8141 + 460 + 390 + 1165) / 14657 = 0.7$;

Коефіцієнт реальної вартості майна виробничого призначення на кінець 2019 року: $(6454 + 2559) / 12406 = 0.7$;

Власний оборотний капітал на кінець 2017 року: $3328 - 13132 = -9804$;

Власний оборотний капітал на кінець 2018 року: $14764 - 12339 = -9012$;

Власний оборотний капітал на кінець 2019 року: $3327 - 7918 = -6261$;

Коефіцієнт маневреності власних коштів на кінець 2017 року: $-9804 / 3328 = -2.9$;

Коефіцієнт маневреності власних коштів на кінець 2018 року: $-9012 / 14764 = -2.7$;

Коефіцієнт маневреності власних коштів на кінець 2019 року: $-6261 / 3327 = -3.8$;

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами на кінець 2017 року: $-9804 / 14764 = -0.7$;

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами на кінець 2018 року: $-9012 / 14657 = -0.6$;

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами на кінець 2019 року: $-6261 / 12406 = -0.5$;

2.3. Аналіз ймовірності банкрутства

«Професор Нью-Йоркського університету Едвард Альтман розробив алгоритм розрахунку індексу кредитоспроможності, який одержав назву

індексу (моделі) Альтмана. Цей індекс дає змогу з достатньою вірогідністю розподілити суб'єкти господарювання на тих, що працюють стабільно, і на потенційних банкрутів.

Індекс Альтмана розраховується в такий спосіб:

$$Z = 1,2 \cdot X1 + 1,4 \cdot X2 + 3,3 \cdot X3 + 0,6 \cdot X4 + 1,0 \cdot X5, \text{ де}$$

- $X1$ – відношення оборотних активів до суми всіх активів господарюючого суб'єкта;
- $X2$ – відношення резервів нерозподіленого прибутку до суми всіх активів господарюючого суб'єкта;
- $X3$ – рівень прибутковості активів (відношення валового прибутку/збитку до суми всіх активів господарюючого суб'єкта);
- $X4$ – коефіцієнт співвідношення власного й позикового капіталу;
- $X5$ – оборотність активів у числі оборотів (відношення чистого виторгу від реалізації до суми всіх активів господарюючого суб'єкта)» [18, с.89].

Таким чином:

- $X1 = 3403 / 13531.5 = 0.3$
- $X2 = -16125 / 13531.5 = -1.2$
- $X3 = 683 / 13531.5 = 0.1$
- $X4 = 2492 / 11039.5 = 0.2$
- $X5 = 2988 / 13531.5 = 0.2$

Отже, коефіцієнт $Z = 1,2 \cdot 0.3 + 1,4 \cdot -1.2 + 3,3 \cdot 0.1 + 0,6 \cdot 0.2 + 1,0 \cdot 0.2 = -0.8$.

Таким чином ймовірність банкрутства Приватне акціонерне товариство "імені Покришева" дуже висока.

Альтернативною є Модель Таффлера, що розраховується за формулою:

$$\langle ZT = 0,03 \cdot x1 + 0,13 \cdot x2 + 0,18 \cdot x3 + 0,16 \cdot x4, \text{ де:}$$

- $x1$ – відношення прибутку від реалізації продукції, робіт, послуг до короткострокових оборотних коштів;
- $x2$ – відношення оборотних активів до сумарних зобов'язань;

- x_3 – відношення короткострокових зобов'язань до сумарних активів;
- x_4 – відношення виторгу від реалізації продукції, робіт, послуг до сумарних активів.

Якщо

- $ZT > 0,3$ – господарюючий суб'єкт має чудові довгострокові перспективи;

- $ZT < 0,2$ – існує ймовірність банкрутства» [16, с.8].

Отже,

- $x_1 = 683 / 1116 = 0.6$
- $x_2 = 3403 / 11039.5 = 0.3$
- $x_3 = 3820.5 / 13531.5 = 0.3$
- $x_4 = 2988 / 13531.5 = 0.2$

$$ZT = 0,03 \cdot 0.6 + 0,13 \cdot 0.3 + 0,18 \cdot 0.3 + 0,16 \cdot 0.2 = 0.1.$$

Отже, відповідно до аналізу за моделлю Таффлера, ймовірність банкрутства ПАТ «імені Покришева» дуже висока.

РОЗДІЛ III

ШЛЯХИ ТА НАПРЯМИ ПОЛПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «ІМЕНІ ПОКРИШЕВА»

У фінансовому аналізі існують різні методики, що дозволяють оцінити поточний фінансовий стан фірми і дати передбачення його розвитку. При цьому в цілому керування фінансовим станом здійснюється на основі складання прогнозних значень майбутніх показників.

Завдяки цьому аналітик одержує максимум інформації, яку він може вживати для різних цілей, наприклад, для визначення дозволених темпів нарощування виробничої діяльності, для обрахунку необхідного обсягу додаткових фінансових ресурсів із зовнішніх джерел, розрахунку будь-яких фінансових коефіцієнтів і т. л.

Методи «прогнозування звітності, в свою чергу, діляться на методи, в яких кожна стаття прогнозується окремо виходячи з її індивідуальної динаміки, і методи, що враховують існуючу взаємозв'язок між окремими статтями як в межах однієї форми звітності, так і з різних форм» [7, с. 327].

Залежно від виду використовуваної моделі управління фінансовим станом на основі методів прогнозування можна поділити на три великі групи.

Методи експертних оцінок окреслюють багатоступінчастий опитування експертів по фахових схемах і обробку отриманих результатів за допомогою інструментарію економічного моделювання і статистики.

Стохастичні методи «припускають імовірнісний характер як прогнозу, так і самого зв'язку між досліджуваними показниками. Імовірність отримання точного прогнозу росте з ростом числа емпіричних даних. Ці методи займають провідне місце з позиції формалізованого прогнозування й істотно варіюють по складності використовуваних алгоритмів» [20, с. 95].

Детерміновані методи припускають наявність функціональних чи жорстко детермінованих зв'язків. У цьому випадку усякому значенню

факторної ознаки відповідає цілком конкретне не випадкове значення результативної ознаки.

Іншим «дуже наочним прикладом служить форма звіту про фінансові результати, що представляє собою табличну реалізацію жорстко детермінованої факторної моделі, що пов'язує результативну ознаку (прибуток) з факторами (дохід від реалізації, рівень витрат, рівень податкових ставок і ін.)» [20, с. 96].

Завжди слід пам'ятати, що при вживанні будь-якої з моделей прогнозування, існують фактори, що свідомо чи несвідомо не включені в модель прогнозування і які не дивлячись ні на що впливають на стан підприємства в прийдешньому.

Управління фінансовим станом носить комплексний характер, що враховує динаміку досліджуваних процесів у взаємозв'язку. У цьому сенсі управління повинно завжди враховувати можливі (майбутні) зміни показників розвитку підприємства на основі закономірностей розвитку економічної ситуації в галузі в цілому і на підприємстві зокрема. Цикл управління станом повинен бути заснований на якісній системі отримання прогнозних значень і схематично може бути представлений як показано на рис 3.2.

Локалізація виявлених на основі аналізу вузьких місць підприємства знаходить своє відображення на фінансовий стан, яке визначається на основі ефективної системи прогнозування результатів діяльності.

В цілому комплекс управління фінансовим станом повинен бути заснований на систематичній ревізії, що дозволяє оперативно виявляти негативні сторони в роботі підприємства і своєчасно вживати дієвих заходів щодо виходу з ситуації, що склалася. «У цьому сенсі економічному стану на підприємстві повинна приділятися найпильніша увага. У випадках погіршення фінансового стану, необхідний перегляд фінансової стратегії, а для цього керівництву іноді необхідно не тільки освоювати нові методи і

техніку управління, але і змінювати стратегію в цілому. З метою попередження таких ситуацій необхідно» [38, с.157]:

по можливості максимально масштабно брати участь в державних програмах розвитку і виробництва товарів і послуг, що дотуються за рахунок бюджетних асигнувань;

вести постійний пошук російських замовників на послуги, які можуть бути надані підприємством;

аналізувати попит на надання нових послуг, які відповідають можливостям фірми;

забезпечити ефективну рекламу всіх послуг підприємства;

проводити активну комерційну діяльність (збут товарів інших фірм, здачу в оренду порожніх приміщень і територій і так далі);

зменшення витрат по виробленим організацією товарам і послугам.

Для зниження матеріальних витрат можна пошукати співпрацю з більш вигідними контрагентами, здобувати матеріальні запаси за нижчими цінами, знижувати транспортні витрати, застосовувати матеріали, що вимагають меншої витрати зі збереженням технологічних властивостей. Для скорочення інших витрат необхідно знайти більш прийняттого контрагента, який буде надавати дані послуги.

Збільшення виручки і відповідно прибутку підприємства дозволить вивільнити кошти, які можна спрямувати на: «погашення кредиторської заборгованості; подальший розвиток виробництва; розширення ринків збуту; освоєння нових технологій; проведення маркетингових заходів - корекції цінової політики, розширення асортименту продукції, що випускається» [38, с.157].

Зростання оборотних коштів підприємства дозволить наростити господарський оборот. При цьому зменшення частки оборотних коштів зумовлює уповільнення мобільності майна підприємства. Дефіцитом оборотних коштів може бути попит на кредити для поповнення оборотних

коштів. Оборотні кошти повинні формуватися за рахунок власних коштів, що буде свідчити про фінансове благополуччя підприємства.

Для успішного управління фінансовими ресурсами в організації повинно бути сформовано бюджетування, яке допоможе контролювати і планувати доходи і витрати. Також необхідні внутрішні директивні документи прямої дії про граничну величину шлюбу, неліквідів, пересортиці з віднесенням його до обороту підприємства.

На підприємстві необхідно проводити регулярну переоцінку майна, яка дозволить [37]: усунути спотворення в величині амортизаційних відрахувань; наблизити розмір статутного капіталу до реального величиною; підвищити інвестиційну привабливість підприємства для потенційних інвесторів і кредиторів; наблизити величини чистих активів до реальної вартості підприємства.

Також необхідно складання щомісячних звітів керівництву підприємства про наявність основних засобів в експлуатації, на консервації і вже придатних до списання, що сприятиме забезпеченню безперебійної роботи виробництва, про обладнання, що вимагає заміни на більш нове, або про його ремонті. При цьому можливо вибуття необоротних активів, непридатних для експлуатації.

Однією з ключових проблем підприємств при управлінні фінансовим станом є дефіцит грошових коштів. В цьому плані необхідно формувати такий грошовий потік, де надходження будуть перевищувати платежі для виникнення залишку вільних коштів, які можливо буде далі ефективно інвестувати. Щоб збільшити грошові кошти, підприємству необхідно: «збільшити обсяг продажів; знизити дебіторську заборгованість, тим самим збільшивши суму найліквідніших активів» [22, с.246].

Розглянемо заходи, спрямовані на зниження дебіторської заборгованості і запобігання неплатежів: стежити за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованостей. Значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стійкості підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування; по можливості орієнтуватися на збільшення кількості замовників з метою зменшення масштабу ризику несплати, який значний за наявності монопольного замовника; контролювати стан розрахунків за простроченими заборгованостями. В умовах інфляції всяка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство реально отримує лише частину вартості виконаних робіт.

Для підтримки прийняттого рівня дебіторської заборгованості, а також її зниження необхідний більш жорсткий контроль над своєчасністю оплати рахунків і розміром кредиту, що надається. Тобто в залежності від важливості того чи іншого клієнта на підприємстві повинен бути встановлений певний ліміт кредитування, перевищення якого не допускається. Дебіторська заборгованість повинна бути чітко регламентована за термінами, видами та сумами. Обов'язково повинен проводитися моніторинг фінансового стану дебіторів.

Однією з «найважливіших проблем підприємств є нестійка фінансова ситуація. Підприємства покривають свої витрати в основному за рахунок кредиторської заборгованості, однак дана стаття пасиву балансу не може бути розглянута як перспективне джерело формування запасів, оскільки носить короткостроковий характер» [38, с.160].

Ще одним проблемним місцем у фінансовому стані підприємств є велика сума короткострокових зобов'язань, основною статтею є кредиторська заборгованість. Тому перед підприємствами стоїть необхідність скорочення кредиторської заборгованості та підтримання її на рівні дебіторської заборгованості для їх рівного співвідношення. Необхідно здійснювати

контроль за ефективністю використання позикових коштів, які повинні використовуватися більш ефективно, ніж власні оборотні кошти, так як здійснюють більш швидкий кругообіг, мають строго цільове призначення, видаються на строго обумовлений термін і супроводжуються стягуванням банківського відсотка при залученні кредиту. Організація повинна постійно стежити за рухом позикових коштів і результативністю їх використання, необхідно складати звіти про витрачання грошових коштів, що послужить джерелом для їх економії, при цьому відбудеться вирівнювання надходжень і платежів.

Таким чином, управління фінансовим станом ПАТ «імені Покришева» полягає в розробці заходів, рекомендацій і напрямів подальшого розвитку за результатами аналізу, які дозволять суб'єкту аналізу приймати якісні управлінські рішення.

Розробка конкретних пропозицій, що дозволяють локалізувати виявлені проблемні зони є етапом творчості і залежить від кваліфікаційних знань і навчань аналітика, наявності повноцінних відомостей про об'єкт дослідження (види діяльності, ринкова частка, положення в галузі, існуючі внутрішні проблеми і так далі). При цьому управління фінансовим станом є однією з функцій організації, яка полягає в узгодженні зусиль групи людей для забезпечення фінансової стійкості при дієвому і ефективному використанні наявних ресурсів.

Кінцева мета такого управління відповідає цільовій функції господарюючого суб'єкта максимізації вартості підприємства шляхом отримання прибутку і її реінвестування (повністю або частково) в бізнес при допустимому рівні ризику.

Таким чином, аналіз і оцінка результатів рішення є одним з найважливіших умов ефективного управління фінансовим станом і фінансово-господарською діяльністю зокрема. У ринковій економіці

фінансовий стан по суті справи відображає кінцеві підсумки роботи підприємства. Ці результати цікавлять не тільки працівників самого підприємства, але і його стейкхолдерів. Все це зумовлює значення і необхідність правильного управління фінансовим станом підприємства. В умовах конкуренції, що розвивається, безперервних змін в податковому законодавстві, коливання курсу національних грошей і триваючої інфляції аналіз фінансового стану та управління ним набуває особливої актуальності.

ВИСНОВКИ

Реальні умови функціонування підприємства обумовлюють необхідність проведення об'єктивного і всебічного аналізу фінансового стану господарюючого суб'єкта, який дозволяє визначити особливості його діяльності, недоліки в роботі і причини їх виникнення, а також на основі отриманих результатів виробити конкретні рекомендації щодо оптимізації діяльності.

В даний час існують методичні вказівки щодо проведення аналізу фінансового стану організацій, які регламентують систему показників для оцінки фінансової стійкості та платоспроможності підприємства, однак не існує якихось єдиних нормативних критеріїв для розглянутих показників. Вони залежать від безлічі факторів: галузевої приналежності підприємства, принципів кредитування, сформованої структури джерел коштів, оборотності оборотних коштів, репутації підприємства і т.п. Тому прийнятність значень цих коефіцієнтів, оцінка їхньої динаміки і напрямків змін можуть бути встановлені тільки в результаті докладного вивчення підприємства. Основним інформаційним забезпеченням оцінки платоспроможності та фінансової стійкості є фінансова та бухгалтерська звітність, а так само внутрішня інформація підприємства.

З метою підвищення фінансових показників діяльності ПАТ «імені Покришева» і поліпшення фінансового стану в цілому керівництву організації необхідно прийняти ряд заходів, серед яких можна виділити наступні:

- скорочення дебіторської заборгованості на основі пропозиції покупцям знижки і передачі «складних» дебіторів факторинговим;
- використання договору переуступки прав вимоги дозволить підприємству скоротити дебіторську і кредиторську;

- використання механізмів оптимізації запасів на основі розрахунку їх оптимальної величини.

Показники ліквідності та платоспроможності підприємства матимуть тенденцію до збільшення за рахунок того, що майно підприємства почне фінансуватися за рахунок більш активного залучення довгострокових коштів. У зв'язку з цим відбуваються позитивні зміни і зростання фінансової стійкості ПАТ «імені Покришева».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз. – 2003.
2. Білик М. Д. Фінансовий аналіз //К.: КНЕУ. – 2005.
3. Литвин Б. М., Стельмах М. В. Фінансовий аналіз. – 2008.
4. Безбородова Т. В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану //Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – №. 1.
5. Деркач О. В., Кавтиш О. П. Проблеми аналізу фінансового стану підприємств //Ефективна економіка. – 2013. – №. 4.
6. Городня Т. А., Кобзева С. В. Аналіз фінансового стану та вдосконалення контролю за фінансовими показниками підприємства //Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Т. 20. – №. 1.
7. Slobodyan N. G. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика //Економічний аналіз. – 2014. – Т. 18. – №. 2. – С. 239-245.
8. Фещенко О. П. Розрахунок показників фінансового стану господарських товариств з урахуванням нових форм фінансової звітності //Бізнес інформ. – 2015. – №. 2. – С. 229-236.
9. Stadnjuk T. Особливості методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств //Economic journal of Lesia Ukrainka Eastern European National University. – 2016. – Т. 1. – №. 5. – С. 127-132.
10. Демчук Н. І., Халатур С. М., Хідірян М. О. Теоретичні основи аналізу фінансового стану сільськогосподарських підприємств. – 2017.
11. Семенов Г. А., Ярошевская О. В. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства //Вісник економічної науки України. – 2011.
12. Спільник І. В. Аналіз фінансової діяльності фірми. – 2006.
13. Бідюк П. І., Кузнецова Н. В., Терентьев О. М. Система підтримки прийняття рішень для аналізу фінансових даних. – 2011.

14. Крючко Л. С. Оцінка фінансового стану підприємства—сутність та необхідність. – 2012.
15. Шуляк Н. В. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ ПОКАЗНИКІВ СТРАХОВИКІВ //Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць ІХ Всеукраїнської науково-практичної. – С. 323.
16. Костик О. М. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА //НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ. – С. 55.
17. Рудь І. Ю., Горбатюк Т. І. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ //The 10th International scientific and practical conference “Dynamics of the development of world science”(June 10-12, 2020) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2020. 848 p. – 2020. – С. 657.
18. Базилінська О. Я. и др. ПРОВІДНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ //МАТЕРІАЛИ. – С. 295.
19. Petrenko V., Melnykova K. Formation of vertically integrated agrarian enterprises with foreign capital //Technology transfer: innovative solutions in Social Sciences and Humanities. – 2018. – С. 13-15.
20. Tanklevska N. et al. World corn market: analysis, trends and prospects of its deep processing //Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal. – 2020. – Т. 6. – №. 1868-2020-1688. – С. 96-111.
21. Мохненко А. С., Мельникова К. В., Федорчук О. М. Стратегія розвитку регіонального газотранспортного підприємства //Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2018. – №. 32. – С. 91-94.
22. Мельникова К. В., Василькова Ю. К. Шляхи зниження собівартості продукції за умов впровадження техніко-економічних новацій

//Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. –
2016. – №. 3 (1). – С. 214-219